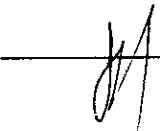

Հաստատում եմ
Վայոց ձորի մարզպետարանի
Ներքին աուդիտի բաժնի պետ

 Վ. Կարապետյան

Ա Ո Ւ Դ Ի Տ Ի Հ Ա Շ Վ Ե Տ Վ Ո Ւ Թ Յ Ո Ւ Ն

18.09.2014թ.

Համաձայն ՀՀ ֆինանսների նախարարի 17.02.2012թ.-ի թիվ 143-Ն հրամանով հաստատված կարգի, հիմք ընդունելով ՀՀ Վայոց ձորի մարզպետի 10.09.2014թ.-ի թիվ կարգադրությունը, «Թառաթումբի միջնակարգ դպրոց» ՊՈԱԿ-ում անցկացվեց 2012- 2013թ.թ.-ի գործունեության ներքին աուդիտ, ներքին աուդիտի բաժնի պետ Վ.Կարապետյանի, գլ.մասնագետ Հ.Ավետիսյանի կողմից: Աուդիտի աշխատանքների մասնակից դարձվեցին դպրոցի տնօրեն՝ Զ.Խաչատրյանը և հաշվապահ՝ Ժ.Գասպարյանը:

Աուդիտի հիմնական ուղղությունները

ա/ Ներկայացված հաշվետվություններում և ֆինանսական բնույթի տեղեկություններում արտահայտված տվյալների արժանահավատության ստուգում.

բ/ Ֆինանսական գործառույթների առանձին տեսակների օրինականության ստուգում.

գ/ Հաշվապահական հաշվառման գրանցումներում արտացոլված տվյալների արժանահավատության ստուգում.

դ/ Ակտիվների գույքագրման, առկայության համապատասխանության ստուգում:

Ընդհանուր տվյալներ.

Աշխատանքը կատարեցին Վ.Կարապետյանը և Հ.Ավետիսյանը: Ռիսկն բարձրագույն տնտեսագիտական կրթություն, ներքին աուդիտի և ֆինանսական վերահսկողության փորձ:

«Թառաթումբի միջնակարգ դպրոց» Պետական ոչ Առևտրային կազմակերպություն գ. Թառաթումբ:

Գործունեության նպատակը՝ աշակերտների հանրակրթական ուսուցում:

2012 թ.-ի սեպտեմբերի 1-ի դրությամբ՝ ըստ տարիֆիկացիայի՝

- դասարանների թիվը- 10:
- աշակերտների թիվը- 68:
- աշակերտների միջին խտությունը- 7:

Տարրական դպրոց 2 դասարան, աշակերտների թիվը 9, միջին խտությունը 4:

Միջին դպրոց 5 դասարան, աշակերտների թիվը 37, միջին խտությունը 7:

Ավագ դպրոց 3 դասարան, աշակերտների թիվը 22, միջին խտությունը 7:

Աշխատողների թվաքանակը 26, մանկավարժական աշխատողների թվաքանակը 13, մանկավարժական աշխատողների դրույքների թիվը 13.7 վարչական և սպասարկող անձնակազմի թվաքանակը 13, վարչական և սպասարկող անձնակազմի դրույքների թիվը 13:

Ընդամենը դրույքների թիվը 26.7:

Ուսուցիչների միջին ծանրաբեռնվածությունը 23.2 ժամ կամ 1.05 դրույք :

2013 թ.-ի սեպտեմբերի 1-ի դրությամբ՝ ըստ տարիֆիկացիայի՝

-դասարանների թիվը- 8.5:

-աշակերտների թիվը- 58:

-աշակերտների միջին խտությունը- 7:

Տարրական դպրոց 2 դասարան, աշակերտների թիվը 12, միջին խտությունը 6:

Միջին դպրոց 3.5 դասարան, աշակերտների թիվը 28, միջին խտությունը 8:

Ավագ դպրոց 3 դասարան, աշակերտների թիվը 18, միջին խտությունը 6:

Աշխատողների թվաքանակը 25, մանկավարժական աշխատողների թվաքանակը 12, մանկավարժական

աշխատողների դրույքների թիվը 11.3, վարչական և սպասարկող անձնակազմի թվաքանակը 13,

վարչական և սպասարկող անձնակազմի դրույքների թիվը 12.5:

Ընդամենը դրույքների թիվը 23.8:

Ուսուցիչների միջին ծանրաբեռնվածությունը՝ 20.7 ժամ կամ 0.94 դրույք:

2. Ֆինանսատնտեսական բնույթի տեղեկատվություններում արտահայտված տվյալների արժանահավատության ստուգում

2012թ.

հազ.դրամ

Ցուցանիշներ	Տարրական դպրոց			Միջին դպրոց			Ավագ դպրոց			Ընդամենը
	8 ամիս	4 ամիս	Ընդամեն	8 ամիս	4 ամիս	Ընդամեն	8 ամիս	4 ամիս	Ընդամեն	
1. Աշակերտների թիվը ըստ կոմպլեկտավորման	12	9	X	35	37	X	26	24	X	
2. Աշակերտների թիվը ըստ տարիֆիկացիայի	12	9	X	35	37	X	26	24	X	
3. Աշակերտների թիվը ըստ մատյանների	12	9	X	35	37	X	26	24	X	
4. Մեկ աշակերտի թվով ֆինանսավորման չափը/դրամ/	106290	106290		106290	106290		106290	106290		
5. Ֆինանսավորում փաստացի 1*4/հազ.դրամ/	618.1	309.1	927.2	2811.2	1405.6	4216.7	1997.0	998.5	2995.5	8139.4
6. Պահպանման ծախսեր/հազ.դրամ/	X	X		X	X		X	X		16708
7. Այլ լրացուցիչ ֆինանսավորում	X	X		X	X		X	X		3395.6
8. Այլ լրացուցիչ պակասեցում	X	X		X	X		X	X		
9. Ընդամենը ֆինանսավորում	X	X		X	X		X	X		28243.0
Ըստ աուդիտի 3*4	618.1	309.1	927.2	2811.2	1405.6	4216.7	1997.0	998.5	2995.5	8139.4
6. Պահպանման ծախսեր	X	X		X	X		X	X		16708
Այլ լրացուցիչ ավելացում	X	X		X	X		X	X		3395.6
8. Ընդամենը ֆինանսավորում	X	X		X	X		X	X		28243.0
Շեղում/ավելի ֆինանս.+ պակաս ֆինանս -/	X	X		X	X		X	X		0.0

Ըստ կոմպլեկտավորման և ըստ աուդիտի տարրական, միջին և ավագ դպրոցների աշակերտների միջին թիվը կազմել է համապատասխանաբար 11,36,24.7 աշակերտ:

Ցուցանիշներ	Տարրական դպրոց			Միջին դպրոց			Ավագ դպրոց			Ընդամենը
	8 ամիս	4 ամիս	Ընդամեն	8 ամիս	4 ամիս	Ընդամեն	8 ամիս	4 ամիս	Ընդամեն	
1. Աշակերտների թիվը ըստ կոմպլեկտավորման	9	12	X	37	28	X	21	18	X	
2. Աշակերտների թիվը ըստ տարիֆիկացիայի	9	12	X	37	28	X	21	18	X	
3. Աշակերտների թիվը ըստ մատյանների	9	12	X	37	28	X	21	18	X	
4. Մեկ աշակերտի թվով ֆինանսավորման չափը/դրամ/	111235	111235		111235	111235		111235	111235		
5. Ֆինանսավորում փաստացի 1*4/հազ.դրամ/	592.2	296.1	888.3	2798.9	1399.5	4198.39	1705.6	852.8	2558.4	7645.1
6. Պահպանման ծախսեր/հազ.դրամ/	X	X		X	X		X	X		16876
7. Այլ լրացուցիչ ֆինանսավորում	X	X		X	X		X	X		4192
8. Այլ լրացուցիչ պակասեցում	X	X		X	X		X	X		
9. Ընդամենը ֆինանսավորում	X	X		X	X		X	X		28713.1
Ըստ աուդիտի 3*4	592.2	296.1	888.3	2798.9	1399.5	4198.39	1705.6	852.8	2558.4	7645.1
6. Պահպանման ծախսեր	X	X		X	X		X	X		16876
Այլ լրացուցիչ աւելացում	X	X		X	X		X	X		4192
8. Ընդամենը ֆինանսավորում	X	X		X	X		X	X		28713.1
Շեղում/ավելի ֆինանս.+ պակաս ֆինանս -/	X	X		X	X		X	X		0:0

Ըստ կոմպլեկտավորման և ըստ աուդիտի տարրական, միջին և ավագ դպրոցների աշակերտների միջին թիվը կազմել է համապատասխանաբար՝ 10, 34, 20 աշակերտ:

Կազմակերպությունում ռիսկի գնահատումը և ներքին վերահսկողությունը

Ըստ ձեռք բերած տվյալների ռիսկը և ներքին վերահսկողությունը գնահատելու համար հիմք ենք ընդունել ԵՄԻՍԿԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄԸ ստանդարտը: Հաշիվների մնացորդների և գործառնությունների դասերի կտրվածքով ապրանքա-նյութական արժեքների հնարավոր կորստի ու յուրացման վրա: Ներքին վերահսկողությանը բնորոշ սահմանափակումների կտրվածքով՝ ներքին վերահսկողության համակարգում խաբեության առկայության հնարավորությունը կազմակերպության ղեկավարության անդամների կամ աշխատողների կազմակերպության ներսում կամ այլ կողմերի միջև գաղտնի համաձայնության գալու հնարավոր լինելու վրա:

Հաշվապահական հաշվառման համակարգի վերաբերյալ բավարար պատկերացում կազմելու, ճանաչելու համար ուշադրություն է դարձվել հաշվապահական հաշվառման գրանցումների, ֆինանսական հաշվետվությունների, հաշիվների և օժանդակող փաստաթղթերի արժանահավատությանը: Վերահսկողության ռիսկի նախնական գնահատումը թույլ է տալիս եզրահանգելու, որ կազմակերպության հաշվապահական հաշվառումը բավարար է գործել, ներքին վերահսկողության համակարգը՝ նույապես բավարար:

հազ.դրամ

Անվանումը	Նախատեսված	Ֆինանս.	Դրամարկ. ծախս ըստ հաշվետ.	Դրամարկ. ծախս ըստ աուդիտի	Փաստ.ծախս ըստ հաշվետվ.	Փաստ. ծախս ըստ աուդիտի	Շեղում
Ընդամենը ֆինանսավորում	28727.1	28726.5	28664.6	28664.6	28655.8	28669.2	-57.9
Ընդամենը ընթացիկ տարվա նախահաշվով նախատեսված	28643.6	28643	28664.6	28664.6	28655.8	28669.2	25.6
Աշխատավ. և աշխատ. հավասար. այլ վճարներ	23400		23385.8	23385.8	23385.5	23385.5	-14.5
Պարտադիր սոց. ապահով. վճարներ	4440		4446.2	4446.2	4585.3	4585.3	145.3
Ապրանքների գնման և ծառայ. վճարման ծախս. որից	803.6		832.6	832.6	685	698.4	-105.2
գրասենյակային նյութեր և հագուստ	178		145	145	145	145	-33
Կննցադ. և հանրային սննդի նյութեր							0
Հատուկ նպատ. նյութեր							0
Այլ ծախսեր							0
գործառնական և բանկ. ծառ. ծախսեր	20.6		16.2	16.2	16.2	16.2	-4.4
ներքին գործուղումներ							
Կապի ծառայության վճարներ	60		54	54	54	58.9	
Կոմունալ ծառայությունների վճար	460	0	533	533	385.4	393.9	-66.1
էլ. էներգիայի ծախսեր	460		533	533	385.4	393.9	-66.1
Վառելիքի և ջեռուցում ծախսեր							0
Ջրմուղ կոյուղուց օգտ. վարձի վճար.							0
նպաստ							0
Ընդհանուր բնույթի այլ ծառայ.	85		84.4	84.4	84.4	84.4	-0.6
Բանկի տոկոս	19.8	19.8					0
տարեսկզբի դրամ. միջոցների ազատ մնաց.	63.7	63.7					0
Այլ ծրագրեր							0

«Ա» պետական բյուջեի պարտքերի վերաբերյալ հաշվետվություն 2013թ.

հազ.դրամ

Անվանումը	Նախատեսված	Ֆինանս.	Դրամարկ. ծախս ըստ հաշվետ.	Դրամարկ. ծախս ըստ աուդիտի	Փաստ.ծախս ըստ հաշվետվ.	Փաստ. ծախս ըստ աուդիտի	Շեղում
Ընդամենը ֆինանսավորում	28372.6	28786.7	27992.4	27992.4	30572.2	30574	2201.4
Ընդամենը ընթացիկ տարվա նախահաշվով նախատեսված	28310.7	28713.1	27992.4	27992.4	30572.2	30574	2263.3
Աշխատավ. և աշխատ. հավասար. այլ վճարներ	27565.3		27565.3	27565.3	29964.4	29964.4	2399.1
Պարտադիր սոց. ապահով. վճարներ							0
Ապրանքների գնման և ծառայ. վճարման ծախս. որից	745.4		427.1	427.1	607.8	609.6	-135.8
գրասենյակային նյութեր և հագուստ	75		60	60	60	60	-15
Կենցաղ և հանրային սննդի նյութեր							0
Հատուկ նպատ. նյութեր							
Այլ ծախսեր							0
գործառնական և բանկ. ծառ. ծախսեր	20		14.6	14.6	14.6	14.6	-5.4
ներքին գործուղումներ							0
Կապի ծառայության վճարներ	60		57	57	57	58.8	-1.2
Կոմունալ ծառայությունների վճար	545.4		257.7	257.7	438.4	438.4	-107
էլ. էներգիայի ծախսեր	545.4		257.7	257.7	438.4	438.4	-107
Վառելիքի և ջեռուցում ծախսեր							0
Զրմուղ կոյուղուց օգտ. վարձի վճար.							0
նպաստ							0
Ընդհանուր բնույթի այլ ծառայ.	45		37.8	37.8	37.8	37.8	-7.2
Բանկի տոկոս		11.7					0
տարեսկզբի դրամ. միջոցների ազատ մնաց.	61.9	61.9					0
Այլ ծրագրեր							0

Դեբիտորների և Կրեդիտորների հաշվառման աղյուսակ հազ.դրամ

	Աշխատավարձ և դրան հավ. այլ վճար.		Սոց ապահ. վճարներ		Կապի ծառայութ.		Էլ էներգ. ծախսեր.		Գազ		Այլ Դեբիտ. և Կրեդիտ պարտքեր		Ընդամենը	
	D	K	D	K	D	K	D	K	D	K	D	K	D	K
Մն.01.01.12բ			139.1		1.1			63.8					140.2	63.8
Շրջանառություն ԸՆ 2012բ	23385.8	23385.8	4446.2	4585.3	54.0	58.9	533.0	393.9			245.6	245.6	28664.6	28669.5
Մն.01.01.13բ						3.8	75.3						75.3	3.8
Շրջանառություն ԸՆ 2013բ	27565.2	29964.4			57.0	58.8	257.7	438.4			112.5	112.5	27992.4	30574.1
Մն.01.01.14բ		2399.2		0.0		5.6		105.4					0.0	2510.2

հազ.դրամ

Ակտիվ	Տարեվերջի դրությամբ ըստ հաշվետվության	Տարեվերջի դրությամբ ըստ աուդիտի	Շեղում
Ոչ ընթացիկ ակտիվների որից	1974.9	1974.9	0
հիմնական միջոցներ			0
մն.արժ.	1974.9	1974.9	0
արժեքը	1974.9	1974.9	0
մաշվածություն			0
Ընթացիկ ակտիվների որից	997.3	997.3	0
Նյութեր	203	203	0
փոքրարժեք և արագամաշ առարկաներ			0
մն.արժ.	0	0	0
արժեքը			0
մաշվածություն			0
կարճաժամ. դեբիտ. պարտքեր	0	0	0
որից հաշ. տրված կանխ.վճ.գծ.			0
հաշվ. գնորդ. և պատ. հետ			0
Հաշվ. սոց. ապահ. և ապահովության գծով			0
Հաշվարկներ անձնակազմի նետ			0
Հաշվարկներ անձնակազմի նետ նյութական վնասի հատուցման գծով			0
հաշվարկներ բյուջեի հետ			0
հաշվարկներ հաշվետու անձանց հետ			0
հաշվ. տարբ. դեբիտ. հետ			0
դրամական կանխ. միջոցներ, որից	794.3	794.3	0
դրամարկը			0
հաշվարկային հաշիվ	794.3	794.3	0
Հաշվեկշիռ	2972.2	2972.2	0
Պասիվ			0
Սեփական կապիտալ որից	467.7	467.7	0
Լրացուցիչ կապիտալ	467.7	467.7	0
Հաշվետու տար. չօգ. զուտ շահ.			0
Նախ. կար. չօգ. զուտ շահ.			0
եկամ. վերաբ. շնորհ.			0
Կարճ. ժամկ. կրեդ. պարտքեր	2504.2	2504.2	0
այդ թվում			0
հաշվարկ. մատակ. և կապալ. հետ	105.4	105.4	0
հաշվարկներ բյուջեի հետ	586.4	586.4	0
Հաշվ. սոց ապահ. և ապահով. գծ.			0
այդ թվում տույժեր և տուգանքներ			0
Հաշվարկներ անձնակազմի հետ եկամուտների վճարման գծով	1812.4	1812.4	0
հաշվարկներ տարբ. կրեդիտորների հետ			0
հաշվարկներ հաշվետու անձանց հետ			0
Կարճ. ժամկ. այլ պասիվներ որից	0	0	0
գալիք ժաման. եկամուտներ			0
Հաշվեկշիռ	2971.9	2971.9	0

Մեր կողմից աուդիտի արդյունքներով կազմվել է հաշվեկշիռ, որը հիմք է տալիս եզրակացնելու՝ հաշվեկշիռը տալիս է կազմակերպության հաշվեկշռի ճշմարիտ և իրական պատկերը:

**Դրամական միջոցների հոսքերի մասին
հաշվետվություն**

առ. 01.01.2013թ. - առ 01.01.2014

Ձև N 4
հազ.դրամ

Ցուցանիշների անվանումը	Տող	Գումարն ըստ հաշ.	Գումարն ըստ աուդիտի տվյալների	Շեղում
Դրամական միջոցների տարեսկզբի մնացորդը	010	61.9	61.9	0.0
գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների մուտքեր				
Արտադրանքի աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից	020	28713.1	28713.1	0.0
Ապրանքների իրացումից	030			0.0
Ընթացիկ այլ ակտիվների իրացումից	040			0.0
Ստացված կանխավճարներից	050			0.0
Կարծառամկետ ֆինանսական ներդրումների դիմաց հաշվարկված եկամուտներից	060			0.0
Գործառնական այլ գործունեությունից	070	11.7	11.7	0.0
Ընդամենը գործառնական գործունեությունից մուտքեր	080	28724.8	28724.8	0.0
Գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների ելքեր				
Ձեռք բերված արտադրական պաշարների դիմաց	090	60.0	60.0	0.0
Ապրանքների ձեռք բերման դիմաց	100			0.0
Կատարված աշխատանքների մատուցված ծառայությունների դիմաց	110	367.1	367.1	0.0
Տրված կանխավճարներ	120			0.0
Աշխատավարձի և դրան հավասարեցված վճարումների դիմաց	130	27565.3	27565.3	0.0
Սոցիալական ապահովագրության և ապահովության նպատակով	140			0.0
Առհաշիվ տրված գումարներ	150			0.0
Վճարումներ բյուջե	160			0.0
Գործառնական այլ գործունեության նպատակով	170			0.0
Ընդամենը գործառնական գործունեությունից ելքեր	180	27992.4	27992.4	0.0
Գործառնական գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	190	732.4	732.4	0.0
Դրամական միջոցների մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջին օրվա դրությամբ		794.3	794.3	0.0

Մեր կողմից դրամական հոսքերի աուդիտ է իրականացվել, որը հիմք է հանդիսանում կազմակերպության կողմից ստացված եկամուտների և կատարված դրամական ծախսերի վերաբերյալ ճշմարիտ կարծիք կազմելու համար:

Վայոց Ձորի մարզպետարանի ներքին աուդիտի բաժնի պետ Վ.Կարապետյանս, գլխավոր մասնագետ

«Ավետիսյանս, աուդիտի ենթարկեցինք <<Թաուարթուարի միջնակարգ դպրոց>> պետական ոչ աուտրային կազմակերպության 2012թ.-2013թ.-ի ֆինանսատնտեսական գործունեությունը, առ.01.01.2014թ. դրությամբ հաշվապահական հաշվեկշիռը և հաշվետու ժամանակաշրջանի ֆինանսական արդյունքների և դրամական հոսքերի մասին հաշվետվությունները: Հաշվապահական հաշվեկշիռի և ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման համար պատասխանատվություն է կրում կազմակերպության ղեկավարությունը: Մեր պարտականությունն է անցկացված աուդիտի արդյունքում արտահայտել կարծիք ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ: Աուդիտն անցկացրեցինք աուդիտի ազգային ստանդարտներին և գործնական փորձին համապատասխան: Այդ ստանդարտներով պահանջվում է, որ աուդիտը պլանավորենք և իրականացնենք ֆինանսական հաշվետվությունները և հաշվապահական հաշվառման փաստաթղթավորումը և ձևակերպումները էական խեղաթյուրումներից զերծ լինելու մասին ողջամիտ երաշխիք ձեռք բերելու նպատակով: Աուդիտորական աշխատանքները ներառում են նաև ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման ժամանակ կիրառված հաշվապահական հաշվառման սկզբունքները:

Մեր կողմից կատարվել է կազմակերպության հաշվապահական հաշվառման ուսումնասիրություն, ֆինանսական և գործառական տեղեկատվության ստուգում, տնտեսական գործունեության նվազագույն ծախսերով իրականացման ուսումնասիրություն, ինչպես նաև օրենքների այլ իրավական ակտերի, կազմակերպության ղեկավարության քաղաքականության, հրահանգների և ներքին այլ պահանջների ուսումնասիրություն: Իրականացված աուդիտորական աշխատանքների արդյունքները բավարար հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Կազմակերպության ֆինանսական հաշվետվությունները կազմվել են սահմանված ձևով ֆինանսական հաշվետվությունների հիմունքների պահանջներին համապատասխան: Կազմակերպության ֆինանսական հաշվետվությունների տվյալների արժանահավատությունը գնահատվել է աուդիտի արդյունքներով, որը արտահայտվել է աուդիտի հաշվետվության մեջ

Արձանագրված թերություններ և խախտումներ:

2013թ.-ի տարիֆիկացիան հաստատված չէ մարզպետարանի կողմից: Կազմակերպության առ 01.01.2014թ.-ի դրությամբ կրեդիտորական պարտքը կազմում է 2504.2 հազ.դրամ, դրամական մնացորդը՝ 794.3 հազ.դրամ: << կառավարության որոշմամբ 2014թ.-ին հատկացվել է 207 հազ.դրամ: Դրամական մնացորդով ապահովված չէ 1502.9 հազ.դրամի կրեդիտորական պարտքը: 2012-2013թ.թ. ուսումնական տարում ուսուցիչների միջին ծանրաբեռնվածությունը կազմում 23.2 ժամ կամ 1.05 դրույք, 2013-2014թ.թ.-ին 20.7 ժամ կամ 0,94 դրույք: Ուսուցիչների միջին ծանրաբեռնվածությունը 2012-2013թ.թ.-ին 2013-2014թ.թ.-ների նկատմամբ նվազել է:

Համաձայն <<Ներքին աուդիտի մասին >> << օրենքի 2-րդ հոդվածի 2-րդ կետի նշված թերությունները և խախտումները վերացնելու համար տրվեց համապատասխան խորհրդատվություն:

Հանձնարարվեց դպրոցի տնօրենին՝

ա/Ուսուցիչների միջին ծանրաբեռնվածությունը համապատասխանեցնել սահմանված նորմաներին:

Հանձնարարականների կատարման վերաբերյալ ներկայացնել տեղեկատվություն 1-ամսյա պարբերականությամբ:

Աուդիտորական խմբի ղեկավար՝
Խմբի անդամ՝
Դպրոցի տնօրեն՝
Հաշվապահ՝

Վ. Կարապետյան
Հ. Ավետիսյան
Ձ. Խաչատրյան
Ժ. Գասպարյան